

STORTINGET

Innst. 489 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 107 S (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Nærings- og fiskeridepartementet (risikoavlastning av garantier til Reisegarantifondet og forlengelse av omstillingsordningen)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Hovedinnhold i proposisjonen

Regjeringen viser til anmodningsvedtak 670 (2020–2021) hvor Stortinget anmoder regjeringen om så snart som mulig å komme tilbake på egnet måte med et forslag om en midlertidig ordning der staten bidrar til å reetablere et fungerende garantimarked for pakkereiser. Nærings- og fiskeridepartementet foreslår at det opprettes en reforsikringsordning hvor garantier stilt til Reisegarantifondet for små og mellomstore pakkereisearrangører kan reforsikres slik at staten overtar risikoen for 50 pst. av tap på disse garantiene. Det foreslås at reforsikringsavtalene kan inngås til utløpet av 2021, og at staten overtar 50 pst. av risikoen til utløpet av 2022.

1.2 Bakgrunn for forslaget

Regjeringen la 29. januar 2021 frem Prop. 79 S (2020–2021). I proposisjonen omtales regjeringens oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 191 3. desember 2020, hvor Stortinget ber regjeringen så snart som mulig komme tilbake med vurderinger av forslag til tiltak, for eksempel gjennom en ordning i regi av GIEK, for å bidra til at garantimarkedet for pakkereisearrangører fungerer i 2021. I Prop. 79 S (2020–2021) re-

degjorde regjeringen for status i garantimarkedet for pakkereisearrangører, samt to ulike modeller for statlig midlertidig deltakelse i garantimarkedet. Regjeringen foreslo at det ikke innføres særskilte tiltak for markedet, men at regjeringen vil følge utviklingen i markedet tett. Stortinget tok omtalen til orientering, men valgte også å anmode regjeringen om så snart som mulig å komme tilbake på egnet måte med et forslag om en midlertidig ordning der staten bidrar til å reetablere et fungerende garantimarked for pakkereiser.

Pakkereisearrangørene har ulike lovpålagte plikter gjennom lov om pakkereiser og reisegaranti mv. (pakkereiseloven) og forskrift om pakkereiser og reisegaranti mv. (pakkereiseforskriften). For å kunne selge pakkereiser har pakkereisearrangørene plikt til å være medlem i Reisegarantifondet, som er en stiftelse som administrerer reisegarantiordningen i Norge, og stille gyldig reisegaranti til fondet. En reisegaranti skal dekke refusjon og kundenes rett på tilbakebetaling, og ev. hjemtransport, dersom en pakkereisearrangør går konkurs før eller i løpet av reisen. Garantiene kan stilles ved bank, forsikringsselskap eller som kontantinnskudd på sperret konto. Pakkereisearrangører uten garanti kan ikke selge pakkereiser.

1.3 Om garantimarkedet for pakkereisearrangører

Garantimarkedet for pakkereiser består av mange aktører, både på tilbuds- og etterspørselssiden. Reisegarantifondet hadde per 10. mars 2021 720 medlemmer som alle har plikt til å stille garanti. Det er i hovedsak fire forsikringsselskap som tilbyr garantier. Flere av forsikringsselskapene som opererer i dette markedet, er utenlandske aktører som driver gjennom agentur i Norge eller som grenseoverskridende virksomhet, mens andre er etablert i Norge. Det er videre et titalls banker som

tilbyr garantier, gjerne som del av et mer omfattende kundeforhold, og flere av dem har etter egen vurdering en nokså begrenset eksponering overfor dette markedet.

Reisegarantifondet opplyser at avhengig av sesong blir 40–60 pst. av garantiene stilt av forsikringsselskap, 20–40 pst. av banker og 20–40 pst. som kontantinnskudd på sperret konto. Reisegarantifondet opplyser videre at de aller fleste store og mellomstore pakkereisearrangører bruker forsikringsselskap som garantist, mens banker i større grad garanterer for mindre aktører.

Pakkereisearrangørene er til dels representert av næringslivsorganisasjoner som Virke Reiseliv, NHO Reiseliv, Norsk Reiseliv m. fl. Disse organisasjonene har samlet og videreformidlet til myndighetene deres syn på utfordringer knyttet til garantistillelse og hvilke konsekvenser det kan få for reiselivsnæringen og norsk økonomi for øvrig. Det er fortsatt stor usikkerhet om problemets omfang. Organisasjonene kan foreløpig rapportere om et begrenset antall pakkereisearrangører som står uten garanti. Organisasjonene mener det er fare for at mange virksomheter vil gå over ende fordi de ikke vil kunne stille garanti og dermed heller ikke kan selge pakkereiser. Bransjeorganisasjonene beskriver situasjonen som uoversiktlig. Ev. utfordringer knyttet til garantistillelse har imidlertid ikke manifestert seg i en sterk økning i pakkereisearrangører som ikke klarer å stille garanti og som har blitt utmeldt fra Reisegarantifondet. Per i dag har bransjeorganisasjonene samlet opplyst at i underkant av 50 pakkereisearrangører av de i underkant av 720 medlemmene i Reisegarantifondet står uten garanti.

Som beskrevet i Prop. 79 S (2020–2021) har pandemien generelt medført økt risiko og usikkerhet knyttet til kjøp, salg og gjennomføring av pakkereiser. En garantist har trukket seg ut av markedet og noen få har redusert sitt tilbud av garantier. I dialog med en stor andel av aktørene i garantimarkedet, tegner det seg et mer sammensatt bilde. Enkelte garantister har redusert tilbudet sitt og avvist nye forespørsler. Andre har beholdt sine garantier, men har sikret sine engasjementer på forskjellige vis. Andre har i liten grad endret eksponeringen sin i form av garantier stilt til Reisegarantifondet og ser for seg å være i dette markedet fremover, fordi de mener det er utsikter til lønnsomhet på lengre sikt. Noen garantister har tatt inn nye kunder i løpet av pandemien.

1.4 Vurdering av ulike forslag til løsning

Regjeringen har vurdert løsningene som er beskrevet i Prop. 79 S (2020–2021) ytterligere, i tillegg til nye forslag som er kommet fra blant annet reiselivsbransjen.

Ett av forslagene som er kort beskrevet i Prop. 79 S (2020–2021), innebærer at staten stiller garanti direkte til Reisegarantifondet for de pakkereisearrangører som

ikke kan stille garanti på annet vis. Det kan være gode grunner til at enkelte pakkereisearrangører ikke får tilbud om garanti i markedet. En direkte garantiordning ville kreve en viss grad av risikodeling med private aktører, blant annet fordi staten av statsstøtterettslige årsaker trolig ikke kan påta seg all risiko. Dette ville medføre at både staten og en privat garantist må stille garanti for den enkelte pakkereisearrangør, til Reisegarantifondet. Det ville trolig medføre dobbelt administrasjonsarbeid hos både pakkereisearrangører og Reisegarantifondet. Det ville i tillegg være svært administrativt krevende for myndighetene å håndtere. Myndighetene har ikke et egnet forvaltningsorgan med tilstrekkelig nødvendig kompetanse til å saksbehandle garantisøknader. En direkte garantiordning ville innebære at det aktuelle forvaltningsorganet måtte rekruttere tilstrekkelig kapasitet. Dette ville ikke vært umulig, men fordelene ved en slik ordning synes ikke å oppveie for ulempene.

Regjeringen har videre vurdert et forslag fra reiselivsorganisasjonene, som innebærer at staten avlaster en andel av risikoen knyttet til garantiene, og at denne andelen er 80 pst. for garantier under 50 mill. kroner, og synker til hhv. 70 pst. og 50 pst. for garantier som overstiger 50 mill. og 75 mill. kroner. Intensjonen med forslaget forstås som å sikre høyere risikoavlastning for mindre aktører, fordi disse trolig vurderes som mindre solide kunder med høyere risiko for insolvens og tap, samt å begrense risikoen for at staten pådrar seg store tap knyttet til de største garantiene. Det er usikkert hvordan forslaget påvirker risikoen for tap av fellesskapets midler. Forslaget er forelagt representanter fra finansbransjen. Tilbakemeldingene har vært blandede. Det er kommet innvendinger fra enkelte om at store garantier kan være mer risikable enn små, og at modellen etter deres syn burde snus på hodet. Andre har ytret at de ikke ser noen god grunn for at staten skal forskjellsbehandle pakkereisearrangene på grunnlag av størrelsen på garantiene de skal stille.

Det er i dialog med finansbransjen avdekket at det fortsatt finnes vilje til å påta seg eller beholde risiko innenfor pakkereisebransjen, i form av å stille garanti til Reisegarantifondet. Denne viljen synes imidlertid betinget på en form for statlig risikoavlastning, og at denne tilfredsstillende noen vilkår, som risikoavlastning fra første krone, et visst nivå på risikoavlastningen og klare rammer for avvikling, slik at statens eventuelle deltakelse ikke ensidig kan avsluttes når myndighetene selv mener pandemien er over.

Risikoavlastningsløsningen ivaretar etter regjeringens syn hensynet til at markedet skal tilbake til normal tilstand etter pandemien, og opprettholder eksisterende koblinger mellom kunder og garantister. Det legger også til rette for at garantistene vurderer risikoen hos den enkelte pakkereisearrangør. Regjeringen vurderer at det er mer hensiktsmessig å midlertidig bygge

opp under markedets egne aktører og deres vilje og evne til å bære deler av risikoen knyttet til garantistillelse gjennom pandemien, enn å etablere en midlertidig statlig ordning for direkte garantistillelse.

1.5 Departementets forslag

Regjeringen mener fremdeles det er gode grunner til ikke å iverksette tiltak for pakkereisemarkedet. Det er fremdeles relativt få av medlemmene i Reisegarantifondet i 2020 som i dag ikke har avtaler om garantistillelse. Kostnadene ved statlig deltakelse i garantimarkedet vurderes som høye, og det kan stilles spørsmål ved om det er riktig bruk av fellesskapets midler å avlaste privat risiko i et marked hvor finansinstitusjonene over flere år har tjent gode penger. Det understrekes at det er stor usikkerhet om hvilket behov som finnes og hvordan man best kan utforme en treffsikker ordning for å ivareta Stortingets ønsker i denne saken.

På bakgrunn av Stortingets anmodning foreslår regjeringen likevel å etablere en ordning for risikoavlastning av garantistene. Ordningen innebærer at staten overtar inntil 50 pst. av risikoen for tap i garantistenes porteføljer av garantier som er stilt overfor Reisegarantifondet for små og mellomstore pakkereisearrangører. Det vil også omfatte ev. nye garantier som gis i dette segmentet. Tapene deles pro rata. Staten skal motta en rimelig andel av inntektene fra garantiene i den samme porteføljen. Ordningen vil innebære at finansinstitusjonenes risiko reduseres til 50 pst. av samlet risiko i segmentet. En rimelig andel av finansinstitusjonenes inntekter fra garantiene skal videreføres til staten. Finansinstitusjonen får gjennom sin andel av inntektene dekket administrasjonskostnader og risikopremie på egenrisiko. Det kreves at fordelene ved statlig risikoavlastning skal videreføres til sluttkunden, pakkereisearrangøren, og at dette skal kunne dokumenteres overfor myndighetene. Det kreves videre at finansinstitusjonen søker risikoavlastning for alle garantier den har stilt til Reisegarantifondet. Dette sikrer at staten ikke gir risikoavlastning kun for de mest risikable garantiene som er stilt og er et viktig robustetskriterium for ordningen. Regjeringen foreslår at avtaler om risikoavlastning under ordningen kan inngås til og med 31. desember 2021, og at risikoavlastningens løpetid er begrenset til utløpet av 2022.

Regjeringen foreslår at det settes av en garantiramme på 525 mill. kroner, som utgjør 50 pst. av antatt garantivolum for SMB-segmentet i høysesong i 2021. Det er imidlertid en del usikkerhet knyttet til anslaget, både fordi garantivolumet avhenger av bestilte reiser, som igjen avhenger av utviklingen i smittesituasjonen i Norge og utenlands, samt vaksinasjonsgraden i Norge og utenlands, og pga. usikkerhet knyttet til i hvilken grad finansinstitusjonene velger å benytte ordningen. Regje-

ringen vil følge markedet nøye og komme tilbake med justeringer ved behov.

Bakgrunnen for at regjeringen foreslår at ordningen rettes mot små og mellomstore pakkereisearrangører, er at disse aktørene i større grad bidrar til å øke kundegrunnlaget for reiselivsvirksomheter over hele Norge. Regjeringen mener det er viktig å styrke reiselivsbedriftenes muligheter til inntjening i tiden etter pandemien. De store pakkereisearrangørene baserer seg med enkelte unntak på utgående turisme, dvs. nordmenn som ferierer i utlandet.

Dersom ordningen gjøres mer generøs, for eksempel ved å åpne for alle pakkereisearrangører, uavhengig av størrelse, ville dette innebære å utsette større deler av fellesskapets midler for en betydelig risiko. En ordning som omfatter alle pakkereisearrangører, vil kreve en garantiramme på om lag 1,5 mrd. kroner, gitt regjeringens forslag til avlastningsgrad.

Etablering av ordningen forutsetter godkjenning av ESA.

Kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt

POST 53 TILSKUDD TIL FORVALTNING AV RISIKOAVLASTNINGSORDNINGEN FOR GARANTIER TIL REISEGARANTIFONDET

Det foreslås en bevilgning til Garantiinstituttet for Eksportkreditt på 10 mill. kroner til forvaltning av ordningen.

POST 54 TILSKUDD TIL TAPSAVSETNING – RISIKOAVLASTNINGSORDNINGEN FOR GARANTIER TIL REISEGARANTIFONDET

Det er stor usikkerhet rundt forventningene til tap under ordningen. Mange pakkereisearrangører har dårlig økonomi etter et år med liten eller ingen omsetning. Finansbransjen har også antydnet at pakkereisearrangørene vil kunne trenge 2–3 år for å bli kredittverdige igjen. Et foreløpig anslag for tapsavsetning er 420 mill. kroner, som utgjør 80 pst. av garantirammen.

Kap. 5460 Garantiinstituttet for eksportkreditt

POST 74 INNTEKTER FRA RISIKOAVLASTNINGSORDNINGEN FOR GARANTIER TIL REISEGARANTIFONDET

Det er utfordrende på dette tidspunktet å gi et presist anslag for inntekter under ordningen. Inntektene avhenger både av størrelsen på garantipremien til den enkelte pakkereisearrangør, hvor mange banker og forsikringsselskap som velger å søke risikoavlastning for sine garantier, og fordeling av inntekter mellom finansinstitusjon og stat. Et foreløpig anslag for inntekter under ordningen er 15 mill. kroner.

Om forlengelse av Tilskuddsordningen for bedriftsutvikling («omstillingsordningen»)

Regjeringen viser til Innst. 233 S (2020–2021) og Stortingets vedtak av 23. februar 2021 som oppfølging

av anmodningsvedtak nr. 552, hvor «Tilskuddsordningen for bedriftsutvikling i event- og reiselivsnæringen», «omstillingsordningen», er besluttet styrket og videreført til 30. juni 2021. Ordningen er tidligere godkjent av ESA under regelverket Temporary Framework. Europakommisjonen har besluttet å forlenge dette regelverket til og med 31. desember 2021. I tråd med dette foreslår regjeringen at ordningen videreføres til og med 31. desember 2021. Bakgrunnen for forslaget er å sikre Innovasjon Norge tilstrekkelig tid til å behandle søknadene i den neste utlysingsrunden, som er under planlegging med søknadsfrist i løpet av våren.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charter Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Prop. 107 S (2020–2021) om endringer i statsbudsjettet under Nærings- og fiskeridepartementet.

Komiteen viser til at reisearrangørenes rolle er å sette sammen og selge opplevelser, overnatting og/eller transport, jf. pakkereiselovens definisjon i § 4. Noen selger reiser til utlandet, noen selger pakkereiser i Norge, og noen gjør begge deler. Komiteen viser til at alle som skal selge pakkereiser, må være medlem av Reisegarantifondet (RGF) og stille garanti til fondet for sine mulige forpliktelser overfor forbrukerne ved insolvens.

Komiteen viser til at da all reisevirksomhet stanset 12. mars 2020, måtte reisearrangørene avlyse alle reiser og behandle krav om tilbakebetaling til kundene. Noe av betalingene var allerede brukt til å forhåndsbetale transport, overnatting og opplevelser og var ikke mulig å få tilbakebetalt for reisearrangøren. Noen forbrukere godtok å utsette reisen sin, andre fikk en tilgodelapp for sitt krav mot arrangøren. Resten måtte refunderes. Stortinget fikk på plass en hjelp med refusjoner bestående av en kombinasjon av tilskudd og lån i revdert statsbudsjett for 2020 gjeldende fra mars til juli 2020.

Komiteen viser til at lov om pakkereiser sikrer at forbrukere får refundert det de har betalt, hvis en reise ikke lar seg gjennomføre fordi reisearrangøren blir insolvent. Lovens ordlyd dekker ikke den situasjonen vi har vært i siden 12. mars 2020, at reisene ikke lar seg gjennomføre grunnet pandemireiseråd og stengte gren-

ser. Usikkerhet om hva som skjer med forbrukerens krav når reisen stanses av pandemien og reisearrangøren senere blir insolvent, gjør at tiltak for å holde reisearrangørens virksomhet flytende er av stor interesse også for forbrukerne. Komiteen viser til Forbrukerrådets innspill, der de støtter at staten bidrar til at reisearrangørene kan stille garantier til RGF, og påpeker at det fra et forbrukersynspunkt er viktig at selskapene får hjelp uansett størrelsen på selskapet.

Komiteen viser til at da reiserestriksjoner igjen ble innført i august 2020, ble det umulig for reisearrangørene å tjene penger, og mer enn 90 pst. av aktiviteten i selskapene bortfalt. Komiteen viser til at refusjonen av reiser som ikke kunne gjennomføres, samt manglende salg av nye reiser, førte til konkurser, økning i gjeld og tap av egenkapital hos reisearrangørene. RGF hadde 840 medlemmer 1. april 2020 mot i overkant av 700 nå.

Komiteen viser til at reisearrangørene sammen med reiselivets organisasjoner NHO Reiseliv, Virke Reiseliv og Norsk Reiseliv har synliggjort at mange av de som tidligere hadde finansiert deres sikkerhetsstillelser til RGF, ikke lenger tilbød denne tjenesten. For de som fortsatt solgte tjenestene, var prisene kraftig økt og garantiperiodene kortere. Dette var bakgrunnen for at Stortinget i behandlingen av Prop. 79 S (2020–2021) anmodet regjeringen om så snart som mulig å komme tilbake på egnet måte med et forslag om en midlertidig ordning der staten bidrar til å reetablere et fungerende garantimarked for pakkereiser.

Komiteen har mottatt innspill fra Finans Norge, Vector Nordic AB, NHO Reiseliv, Virke Reiseliv og Forbrukerrådet innen fristen. Komiteen merker seg at alle høringsinstansene stiller spørsmål ved avgrensningen av ordningen mot de store pakkereiseaktørene. Dette begrunnes med at disse er få i antall, at de er viktige motorer for mindre reiselivsaktører (eksempelvis Hurtigruten), og at deres garantier er like viktige for forbrukerne. Komiteen er i brev fra næringsministeren av 27. april 2021 opplyst om at det er bedrifter med mer enn 250 ansatte, samt årlig omsetning på inntil 50 mill. euro og/eller balansesum inntil 43 mill. euro, som vil falle utenfor ordningen. Det anslås i brevet at dette gjelder omkring ti selskaper.

Komiteen merker seg at deler av finansnæringen uttrykker at risikoen ved å stille sikkerhet for de mindre garantibeløpene ikke vil endre seg gjennom at staten tar risikoen for inntil 50 pst. av tapet. Reisearrangørens organisasjoner har bedt om en høyere garantiandel for de mindre garantibeløpene, og 50 pst. for de største. Komiteen viser til at den foreslåtte garantiandelen for de minste selskapene kan være for lav til å nå målet om å reetablere et fungerende garantimarked for pakkereiser.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen som grunnlag for tapsanslaget i Prop. 107 S (2020–2021) ikke har bygget vurderingen av risiko på egenrapportering fra pakkereisearrangørene, slik som Virkes vurdering, men på en vurdering av selskapenes finansielle situasjon, basert på stikkprøver. Denne viste at en stor andel av de undersøkte selskapene hadde liten soliditet og lav lønnsomhet, basert på regnskapstall fra 2019. Disse medlemmer antar at 2020-tall, som vil være tilgjengelige fra 30. juni 2021, ikke vil vise en bedre finansiell situasjon.

Disse medlemmer viser til næringsministerens svar i svarbrev til næringskomiteen om hvordan innlemmelse av store pakkereisearrangører vil påvirke risikoen for tap: På den ene siden har regjeringen vurdert at store selskaper, fordi de ofte har økonomisk sterke eiere, sannsynligvis ikke har like stort behov for risikoavlastningen fordi de har mindre utfordringer knyttet til garantistillelse i utgangspunktet. Dette kan blant annet skyldes at bankene/forsikringselskapene vurderer at konkursfaren er mindre blant disse selskapene. På den andre siden stilles det forholdsvis store garantier per aktør blant de store pakkereisearrangørene. Konkurser blant de store pakkereisearrangørene vil dermed kunne få relativt sett større utslag per selskap enn blant de små og mellomstore.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 107 S (2020–2021) peker på at det fremdeles er relativt få pakkereisearrangører som står uten garanti, og at det er stor usikkerhet omkring hvilket behov som finnes. Regjeringen understreker også i Prop. 107 S (2020–2021) at kostnadene ved statlig deltakelse i garantimarkedet vurderes som høye, og det kan stilles spørsmål ved om det er riktig bruk av fellesskapets midler å avlaste privat risiko i et marked hvor finansinstitusjonene over flere år har tjent gode penger. Dette gjelder ikke minst for garantier stilt for store pakkereisearrangører.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til høringsuttalelsene som peker på at alle bedrifter som skal stille garanti til Reisegarantifondet, bør inkluderes i ordningen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere effekten av risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet og situasjonen for bedriftene i løpet av september 2021.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringens forslag om en risikoavlastningsordning for garantier stilt til Reisegarantifondet legger opp til en ordning forbeholdt små og

mellomstore bedrifter, hvor staten overtar 50 pst. av garantiansvaret knyttet opp til bank eller forsikringselskapets andel.

Disse medlemmer viser til at reiselivet består av en verdikjede hvor små og store reiselivsbedrifter står i et gjensidig avhengighetsforhold. Pakkereisearrangørene opererer som distribusjons- og salgskanal slik at mindre opplevelsesbedrifter får tilbudt og solgt sine opplevelsesprodukter. Til gjengjeld sørger små og mellomstore reiselivsbedrifter for at pakkereiseselskapene får tilgang på verdifulle opplevelser som tilbys til forbruker. Får ikke de store pakkereisearrangørene stilt en garanti, vil det dermed få ringvirkninger for hele reiselivet, som er avhengig av pakkereisearrangørene for å opprettholde et kundegrunnlag og muligheten for et fast volum gjennom sesongene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil påpeke at undersøkelser gjennomført av Innovasjon Norge dokumenterer at forbrukere i de viktigste utenlandsmarkedene oppfatter det som krevende å booke og reise uavhengig av pakkereiseselskapene i Norge. Flertallet vil derfor understreke at uteblivelse av garantier for de som arrangerer pakkereiser, innebærer en risiko for at Norge som turistmål rammes hardt, og vil ytterligere svekke kundegrunnlaget til reiselivet.

Flertallet vil understreke reiselivets betydning for norsk økonomi, spesielt for Distrikts-Norge.

Flertallet mener forslaget fra regjeringen ikke i tilstrekkelig grad oppfyller Stortingets anmodning om en midlertidig ordning der staten bidrar til å reetablere et fungerende garantimarked for pakkereiser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at eksempelvis er 26 av 39 kommuner i Troms og Finnmark mer avhengige av reiselivsaktivitet sett ut fra sysselsetting enn landsgjennomsnittet. Andelen av reiselivet som bidrar til innreiseturisme til Norge, muliggjør også helårsansatte innenfor næringen, slik at distriktene kan opprettholde reiselivsaktivitet ut over høysesong.

Disse medlemmer viser til innspill fra NHO Reiseliv, Norges Rederiforbund og Norsk Reiseliv. Disse aktørene peker på at de tre største reiselivsbedriftene, Color Line, Hurtigruten og Fjordline, ekskluderes fra regjeringens forslag til garantiramme forbeholdt små og mellomstore pakkereisearrangører. Samlet sikrer disse om lag 13 mrd. kroner i omsetning til Norge, 5,5 millioner utenlandske reisedøgn og 5 100 ansatte, dette uten at ringvirkninger overfor underleverandører er tatt i betraktning. Dersom garantistillelse til Reisegarantifondet uteblir, risikerer man at disse aktørene ikke vil kunne

selge reiser frem i tid, noe som direkte vil ramme virksomheten, ettersom forbruker bestiller reiser opp mot 6–24 måneder frem i tid.

Disse medlemmer viser til brev datert 27. april 2021 fra næringsministeren til næringskomiteen, hvor statsråden estimerer at garantirammen vil være om lag 1,5 mrd. kroner uten at det foreligger en SMB-begrensning. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at konkursfaren for SMB-segmentet som inkluderes av regjeringens garantiordning, er relativt høyere, og at tapsrisikoen som regjeringen viser til ved å ta inn de store pakkereisearrangørene, er forholdsvis lav. Det legges til grunn i Prop. 107 S (2020–2021) at 80 pst. av garantibeløpet for SMB-bedriftene tapsavsettes. Disse medlemmer viser videre til innspillet fra Virke Reiseliv, som bemerker at dette fremstår som altfor høyt, og at tallene fra deres undersøkelser er vesentlig lavere. Deres siste medlemsundersøkelse fra april 2021 viser at 32 pst. av reisearrangørene svarer at de mener det er reell fare for at de vil kunne gå konkurs, mens 57 pst. svarer at det ikke er en reell fare.

Disse medlemmer mener en utvidet ordning som også inkluderer de store pakkereisearrangørene, ikke vil medføre en høyere risikoeksponering for staten, og vil understreke betydningen av at samtlige pakkereisearrangører inkluderes i en ordning for garantistillelser til Reisegarantifondet, dette med bakgrunn i et ønske om å ivareta hele verdikjeden som reiselivsnæringen representerer, samt å tilrettelegge for å kunne selge Norge som reisemål når verdenssamfunnet igjen åpner for reiseaktivitet. Disse medlemmer har derfor kommet til at det vil være vesentlig for hele reiselivskjeden å utvide den statlige garantiordningen ut over regjeringens forslag til garantiramme på 525 mill. kroner til å inkludere samtlige norske pakkereisearrangører.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen snarest følge opp anmodningsvedtak 670 (2020–2021) med en midlertidig ordning for 2021 og 2022 som sikrer garantistillelser i Reisegarantifondet for samtlige pakkereisearrangører med virksomhet i Norge, uavhengig av størrelse.»

«Stortinget ber regjeringen utvide den statlige garantiordningen lagt frem i Prop. 107 S (2020–2021) til å inkludere samtlige pakkereisearrangører, uavhengig av størrelse, omsetning og antall ansatte i virksomheten.»

«Stortinget ber regjeringen utvide den statlige garantiordningen skissert i Prop. 107 S (2020–2021) til å gjelde samtlige pakkereisearrangører med virksomhet i Norge og legge til grunn en trappetrinnsmodell hvor staten overtar 75 pst. av garantiansvaret for SMB-bedrifter og 50 pst. av garantiansvaret for de store pakkereisearrangørene.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere effekten av risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet og situasjonen for bedriftene i løpet av september 2021.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen snarest følge opp anmodningsvedtak 670 (2020–2021) med en midlertidig ordning for 2021 og 2022 som sikrer garantistillelser i Reisegarantifondet for samtlige pakkereisearrangører med virksomhet i Norge, uavhengig av størrelse.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen utvide den statlige garantiordningen lagt frem i Prop. 107 S (2020–2021) til å inkludere samtlige pakkereisearrangører, uavhengig av størrelse, omsetning og antall ansatte i virksomheten.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utvide den statlige garantiordningen skissert i Prop. 107 S (2020–2021) til å gjelde samtlige pakkereisearrangører med virksomhet i Norge og legge til grunn en trappetrinnsmodell hvor staten overtar 75 pst. av garantiansvaret for SMB-bedrifter og 50 pst. av garantiansvaret for de store pakkereisearrangørene.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
2460		Garantiinstituttet for eksportkreditt	
	53 (Ny)	Tilskudd til forvaltning av risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet, bevilges med	10 000 000
	54 (Ny)	Tilskudd til tapsavsetning – risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet, bevilges med	420 000 000
Inntekter			
5460		Garantiinstituttet for eksportkreditt	
	74 (Ny)	Inntekter fra risikoavlastningsordningen for garantier til Reisegarantifondet, bevilges med	15 000 000

- Nærings- og fiskeridepartementet får fullmakt til å utarbeide vilkår og retningslinjer for risikoavlastning for garantier stilt til Reisegarantifondet innenfor en garantiramme på 525 mill. kroner.
- Tilskuddsordningen for bedriftsutvikling i event- og reiselivsnæringen forlenges til og med 31. desember 2021.

II

Fullmakt til risikoavlastning

Stortinget samtykker i at det kan gis tilsagn om risikoavlastning frem til 31. desember 2021 for garantier innenfor en ramme på 525 mill. kroner til banker og forsikringsselskaper som stiller garanti til Reisegarantifondet for små og mellomstore pakkereisearrangører, innenfor vilkår som settes av Nærings- og fiskeridepartementet. Risikoavlastningens løpetid er begrenset til utløpet av 2022.

Oslo, i næringskomiteen, den 18. mai 2021

Geir Pollestad

leder

Åsunn Lyngedal

ordfører

